A TANTÁRGY ADATLAPJA

Gyógypedagógia alapjai

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3. Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4. Szakterület	Pszichológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (Licensz)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Pszichológia – magyar nyelven Pszichológus/ Képesítés kód: L060080010
1.7. Képzési forma	Távoktatás

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Gyógypedagógia alapjai					A tantárgy kódja	**PLX00042**	
2.2. Az előadásokat tartó oktató – Tantárgyfelelős	Dr. Orbán Réka, adjunktus							
2.3. A szemináriumi / laboratóriumi / projekt tevékenységekért felelős oktató – tutor	Dr. Orbán Réka, adjunktus							
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	3	2.6. Értékelés módja	K	2.7. Tantárgy típusa	Tartalom	Tantárgy jellege: Kiegészítő (KiT)
							Kötelező jelleg	Választható (VT)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám- nappali képzés	**4**	amiből: 3.2. kurzus		**2**		3.3. szeminárium/ labor/ projekt	**2**
3.4. 3.4. Félévi összóraszám: távoktatás	75	amiből: 3.5. SI	33	AI	28	3.6. AT (8) + TC (20) + AA (0)	28
Az egyéni tanulási (SI) és önképzésre szánt (AI) idő leosztása:							19
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (AI)							4
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás							3
3.5.3. Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása							10
3.5.4. Tutorálás (szakmai tanácsadás)							1
3.5.5.Vizsgák							1
3.5.6. Egyéb tevékenységek							
3.7. Az egyéni tanulás (SI) és az önképzési tevékenységek (AI) teljes óraszáma	19						
3.8. A félév össz-óraszáma	75						
3.9. Kreditszám	3						

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	BBTE elearning felülete (MsTeams)
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Microsoft Teams, SPPS (PSPP) szoftver, projektor

6. Kompetenciák

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák[1]

Szakmai/kulcs-kompetenciák	(Cfct1) A pszichológia területének alapvető fogalmainak alkalmazása a pszichológus–ügyfél kapcsolat keretében az igények azonosítása, a szerződés/feladatok tisztázása és a célok meghatározása érdekében (RAI), felügyelet mellett (az ügyfelek lehetnek egyének, csoportok, szervezetek, közösségek vagy társadalmak, különböző kontextusokban/helyzetekben). (Cfct2) Egy pszichológiai kutatási/értékelési/beavatkozási folyamat megtervezése és megvalósítása, releváns értékelések, beavatkozások vagy termékek/szolgáltatások tervezésén keresztül (RAI), az ügyfelek igényeihez és a kontextushoz/helyzetekhez, valamint a közösen meghatározott célokhoz igazítva, felügyelet mellett (az ügyfelek lehetnek egyének, csoportok, szervezetek, közösségek vagy társadalmak).
Transzverzális kompetenciák	(CF1) A pszichológia területére jellemző értékválasztásokon alapuló szakmai etikai elvek és normák alkalmazása a pszichológiai magatartás során (RAI) az etikai elvek ismerete és operacionalizálása révén, valamint az etikai dilemmák és a szakmai normáktól való eltérések felismerése és kezelése által a szakmai gyakorlatban és kutatásban, megfelelő döntéshozatali és minőségirányítási megközelítés alkalmazásával, szakmai felügyelet mellett. (CF4) Kreatív-innovatív magatartás kialakítása a pszichológia mint tudomány területén (RAI) állandó kritikai reflexióra épülő, empirikus bizonyítékokkal alátámasztott pszichológiai gyakorlat révén, valamint a kutatások kreatív alkalmazására és lebonyolítására való képesség fejlesztésével a gyakorlat irányítására és annak folyamatainak megértésére, szakmai felügyelet mellett.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató: (Cfct1) d) képes megkülönböztetni a pszichológiai kutatásban és gyakorlatban alkalmazott főbb módszertanokat; (Cfct2) a) elmagyarázza a pszichológiai fogalmak operacionalizálásának folyamatában fontos pszichometriai elemeket.
Képességek	A hallgató képes arra, hogy: (CF1) a) alkalmazza az etikai elveket és szakmai normákat a pszichológiai értékelés folyamatában, validált eljárások és eszközök használatával, a szakterület képviseletére jogosult szakmai szervezetek által meghatározott előírások és irányelvek szerint. (CF4) a) kutatási terv megalkotásakor – felügyelet mellett – olyan ismeretszerzést célzó kérdéseket fogalmazzon meg, amelyek összhangban állnak a megtanult elméletekkel.
Felelősség és önállóság	A hallgató: (Cfct2) a) empirikusan megalapozott pszichológiai értékeléseket, beavatkozásokat és diagnózisokat alkalmaz, bizonyítékokon alapuló kritériumok szerint, a pszichológiai szolgáltatások igénybe vevőivel való interakció során, szakmai felügyelet mellett. (CF4) b) élénk érdeklődést tanúsít a tudományos szigor iránt a pszichológiai problémák kreatív-innovatív megközelítésében, amely egy adott szakterületi kutatási folyamatban jelenik meg.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

[1] Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A szakterület és a szakterület alapfogalmainak, elméleteinek és módszereinek ismerete és megértése; azok megfelelő alkalmazása a szakmai kommunikációban. Alapismeretek használata a szakterülethez kapcsolódó különféle fogalmak, helyzetek, folyamatok, projektek stb. magyarázatára és értelmezésére. Alapelvek és módszerek alkalmazása a szakterületre jellemző, jól meghatározott problémák/helyzetek megoldására, minősített segítségnyújtás mellett. Standard értékelési kritériumok és módszerek megfelelő alkalmazása a folyamatok, programok, projektek, koncepciók, módszerek és elméletek minőségének, előnyeinek és korlátainak felmérésére. Szakmai projektek kidolgozása a szakterületen bevett elvek és módszerek felhasználásával.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A szakterület és a szakterület alapfogalmainak, elméleteinek és módszereinek ismerete és megértése; azok megfelelő alkalmazása a szakmai kommunikációban. Alapismeretek használata a szakterülethez kapcsolódó különféle fogalmak, helyzetek, folyamatok, projektek stb. magyarázatára és értelmezésére. Alapelvek és módszerek alkalmazása a szakterületre jellemző, jól meghatározott problémák/helyzetek megoldására, minősített segítségnyújtás mellett. Standard értékelési kritériumok és módszerek megfelelő alkalmazása a folyamatok, programok, projektek, koncepciók, módszerek és elméletek minőségének, előnyeinek és korlátainak felmérésére. Szakmai projektek kidolgozása a szakterületen bevett elvek és módszerek felhasználásával. Tények és elméletek magyarázata és értelmezése a gyógypedagógiai pszichológia területéről származó alapvető ismeretek, valamint önállóan szerzett megfigyelések és információk felhasználásával. Problémás helyzetek megoldása a megoldások és/vagy alternatívák többszörös elemzése és értékelése alapján, a sztereotip forgatókönyvek elkerülése mellett. A pszichológiai értékelésre (egyéni, csoportos és szervezeti) jellemző fogalmak, módszerek és eszközök megfelelő használata a szakmai kommunikációban. A pszichológiai vizsgálat eredményeinek és a gyógypedagógiai pszichológia területén alkalmazott speciális pszichológiai beavatkozások (pszichológiai és szakmai tanácsadás, nevelési tanácsadás, családkonzultáció) értelmezési módjainak magyarázata.

8. A tantárgy tartalma

8.1 **AI, SI**	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Paradigmaváltások a gyógypedagógiában	Egyéni munka, csoportmunka	
Speciális igényű gyermekek a családban	Egyéni munka, csoportmunka	
A speciális igény kialakulásában szerepet játszó etiológiai tényezők	Egyéni munka, csoportmunka	
A mozgássérülés fogalma és a mozgássérültek ellátása	Egyéni munka, csoportmunka	
Az érzékszervi sérülések	Egyéni munka, csoportmunka	
Az intellektuális képességzavar	Egyéni munka, csoportmunka	
Az autizmus fogalma és autisták ellátása	Egyéni munka, csoportmunka	
A beszédzavarok fogalma és a logopédiai ellátás	Egyéni munka, csoportmunka	
Specifikus tanulási zavarok, érzelmi és visekedészavarok	Egyéni munka, csoportmunka	
Komplex és intenzív támogatást igénylők	Egyéni munka, csoportmunka	

Könyvészet

- Orbán, R. (2024). Gyógypedagógiai alapismeretek, *Tanulmányi útmutató*
- (ApsyA), A. P. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mintal Disorders (V. ed.)* . Washington DC: American Psychiatric Association.
- Boggis, A. (2018). *Dis/abled Childhoods ?* Springer.
- Dovigo, F. (2017). *Special Educational Needs and Inclusive Practices.* Rotterdam/Boston: Sense Publisher.
- Jalongo, M. (2018). *Children, dogs and Education.* Springer.
- Radványi, K, (2014). *A legbelső kör*, BGGyTF, Budapest
- Runswick-Cole, K., Liddiard, K., & Curran, T. (2017). *The Palgrave Handbook of Disabled Children's Childhood Studies.* Springer

8.2 **AT**	Didaktikai-tanulási módszerek	Megjegyzések
A gyógypedagógia alapfogalmai	Gyakorlati tevékenység	
Sérüléstípusok	Gyakorlati tevékenység	
Könyvészet • Orbán, R. (2024). Gyógypedagógiai alapismeretek, *Tanulmányi útmutató* • (ApsyA), A. P. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mintal Disorders (V. ed.)* . Washington DC: American Psychiatric Association. • Boggis, A. (2018). *Dis/abled Childhoods ?* Springer. • Dovigo, F. (2017). *Special Educational Needs and Inclusive Practices.* Rotterdam/Boston: Sense Publisher. • Jalongo, M. (2018). *Children, dogs and Education.* Springer. • Radványi, K, (2014). *A legbelső kör*, BGGyTF, Budapest • Runswick-Cole, K., Liddiard, K., & Curran, T. (2017). *The Palgrave Handbook of Disabled Children's Childhood Studies.* Springer.		
8.3. **TC**	Információ átadási módszerek	Megjegyzések
Évközi feladat: Interjú gyógypedagógussal, szülővel vagy iskolapszichológussal	Interaktív feladatok, MS Teams	
Könyvészet • Orbán, R. (2024). Gyógypedagógiai alapismeretek, *Tanulmányi útmutató* • Radványi, K, (2014). *A legbelső kör*, BGGyTF, Budapest • Runswick-Cole, K., Liddiard, K., & Curran, T. (2017). *The Palgrave Handbook of Disabled Children's Childhood Studies.* Springer.		
8.4. **AA**	Didaktikai-tanulási módszerek	Megjegyzések
-		
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az előadás- és szemináriumi témák a szakterület alap- és alkalmazott kutatásának aktuális kérdéseit érintik, feldolgozásuk pedig a legfrissebb szakirodalmi eredményekre épül. A tantárgy tematikája továbbá lefedi a pszichológia és a pszichopedagógia alkalmazásai szempontjából releváns alapfogalmakat, amelyek megfelelnek a munkaerőpiac elvárásainak és a szakmai közösség sztenderdjeinek.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 AI, SI	a tananyag elemzésének és szintetizálásának képessége	portfólió	50%
10.5 TC /AA	Ismeretek megértése gyakorlati alkalmazása	kollokvium	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Amennyiben a 10.4-es pontban a hallgató nem éri el az elégséges (5,00) osztályzatot, a vizsgát nem tekintik teljesítettnek, még akkor sem, ha a 10.5-ös pontban meghatározott tevékenységeket teljesítette. A kontaktóráról maximum egy alkalommal lehet hiányozni (igazoltan vagy igazolatlanul). A hallgató jelenlétének elmulasztása az oktatási tevékenységeken az adott vizsgaszesszióból való kizárást vonja maga után (lásd az ECTS szabályzatot). Azok a hallgatók, akik a normál vizsgaidőszakon túli vizsgákra (nyitott vizsgaidőszak, pótvizsga, lezáró vizsgaidőszak) jelentkeznek, kötelesek teljesíteni minden olyan követelményt, amely az adott félév során előírásra került (jelenlét az egyes tevékenységeken, részvizsgák, házi feladatok, projektek stb.). Minden plagizált, lemásolt vagy egyező dolgozat, valamint bármilyen jellegű másolás, együttműködés vagy „inspiráció" csalásnak minősül, amely esetben az érintett hallgató(k) 1,00 (egy) osztályzatot kap(nak). A vizsga csalással történő teljesítése a tanulmányokból való kizárással (elutasítással) jár.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)[2]

[2] Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az *SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban* történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „*Nem alkalmazható*".

	A fenntartható fejlődés ikonja

Kitöltés időpontja:
2026.04.22

Tantárgyfelelős:

Dr. Orbán Réka adjunktus

Tantárgytutor:

Dr. Orbán Réka, adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2026.04.25

Távoktatás felelős:

Dr. Kanyaro Kinga, adjunktus